

LAAG KIEMGETAL DOOR SCHONE OMGEVING

De kringloop sluiten

PROFIEL: BIOLOGISCHE GEITENBOERDERIJ VLIK

PERSONALIA

Pieter Vlieg (60), Ambt Delden

BEDRIJF

330 biologische melkgeiten met een rollend jaargemiddelde van 1.098 liter (4,19% vet, 3,55% eiwit)

ACTIVITEITEN

40 procent van de geproduceerde melk wordt door Vlieg zelf verzuiveld. De biologische producten worden onder meer geleverd aan Ekoplaza.

Tekst: Jasper Lentz

Op Landgoed Twickel in Ambt Delden (Ov.)

houdt Pieter Vlieg al achttien jaar geiten.

De kringloop, het verzuivelen, de mest én de politiek. Over alles denkt de goedlachse biologische geitenhouder goed na.

Op het balen persen na, voert Vlieg alle veldwerkzaamheden zelf uit. Op een trekker zonder cabine kan hij het gras goed bekijken.

Een smalle landweg net buiten de Overijsselse plaats Delden leidt naar de geitenboerderij van Pieter Vlieg (60). Op het erf ligt een flinke hoeveelheid geperste balen met kruidenrijk gras. Zoveel zelfs dat er binnenkort een extra kuilplaat wordt aangelegd. “De afgelopen jaren was het ontzettend droog. Maar met de regen van afgelopen maand lijkt het erop alsof we het misgelopen water in één klap hebben ingehaald. De eerste twee snedes hebben daardoor ongelooflijk veel gras opgeleverd”, vertelt Vlieg. De stapels stenen liggen klaar, maar het ontbreekt Vlieg nog aan tijd. Hoewel vaste medewerkster Annet Marring de nodige uren in de melkput en in de stal doorbrengt, is het aanpoten geblazen in de zuivelruimte. Wekelijks rollen de pakjes yoghurt en melk uit de vulmachine. “Elke week verwerk ik zo’n 2.500 tot 3.000 liter van de melk. Dat is ongeveer 40 procent van de totale productie. De andere helft lever ik aan Bettinehoeve. Door het hele land, en in België en Duitsland, is de biologische zuivel te vinden bij natuurvoedingswinkels.” Op een bedrijf met 330 biologische melkgeiten is het verzuivelen in de ogen van Vlieg noodzakelijk voor een goed rendement. Vooral daarom staat de fokkerij hoog in het vaandel. “Om yoghurt te kunnen maken, heb ik een hoog vetgehalte nodig. Bij de bokkenkeuze houd ik daar altijd rekening mee. De lactatiewaarde en de gehalten zijn allesbepalende factoren. Jaarlijks komen van de 330 geiten zo’n 50 onder de bok. In het verleden gebruikte ik altijd de bokken van Meekma, de laatste jaren ook de bokken van Nooteboom. Daar ben ik, gezien de goede productie en de hoge gehalten,

Pieter Vlieg in zijn stal. Het koppel van 330 geiten is verdeeld in twee groepen: jonge geiten en duurmelkers.

erg tevreden mee.” Vlieg houdt met de zeswekelijkse melkcontrole een vinger aan de pols. Naast de productie worden de percentages eiwit en vet in de gaten gehouden. Op basis van de controlegegevens worden geiten voor de fokkerij geselecteerd. “Jaarlijks houden we de lammeren van de beste geiten aan, waardoor de gehalten in het koppel hoog blijven en de zuivel niet in het gedrang komt.”

Mest wordt bokashi

Een van de doelen van Vlieg is het sluitend maken van de kringloop op zijn bedrijf. Omdat hij op lichte zandgrond boert, is het aankopen van calcium en zwavel niet te voorkomen. De grondsoort staat namelijk bekend om het zwaveltekort. Op de inkooplijst staat verder nog een portie krachtvoer. “Alle andere benodigdheden komen van het bedrijf zelf”, vertelt Vlieg. “Dat is ook de reden waarom we elke vier weken de stal uitmesten. De mest voeren we niet af, maar kunnen we hergebruiken.” Voordat de stal wordt uitgemest, wordt oergesteentemeel toegevoegd. Dat product zorgt ervoor dat stikstof minder snel vervliegt en het zorgt voor een beter bodemleven. De mest die Vlieg verzamelt, komt via een meststrooier op een bult te liggen. Aan de achterzijde van die strooier zitten spuitdoppen die de mest voorzien van een bodembacterie. “Die bacterie bevordert het fermentatieproces en is uiteindelijk heel goed voor de bodem.” Ligt de mest eenmaal op een bult, dan dekt de geitenhouder het af met plastic. Na een tijdje is de mest het zogeheten product bokashi geworden. De bodemverbeteraar strooit

Vliek met zijn eigen meststrooier twee keer per jaar over het land, zo'n 8 tot 10 ton per hectare. "En dat gebeurt zo goed als geurloos. Ik noem het een bosgeurtje."

Grondgebonden

De liefde voor geiten is in het nabijgelegen dorp Wierden geboren. Daar begon het met één geit. "De hobby is toen uit de hand gelopen", vertelt Vliek. De hobby werd groter en dus besloot de familie Vliek te verhuizen van Wierden naar Nagele. "Daar kreeg de boerderij de kans goed op gang te komen. Maar we hadden op die locatie geen eigen grond. En omdat er vanuit de Europese Unie in 2001 nieuwe regels bijkwamen voor biologische boeren, moesten we verhuizen." De regels luiden: biologische landbouw moet grondgebonden zijn; en geiten moeten niet alleen een uitloop hebben, maar moeten ook kunnen grazen. "We hoorden in 2002 dat er een boerderij vrijkwam op het landgoed van Stichting Twickel. Daar moest een biologisch bedrijf komen. Het bedrijf telt 19 hectare grond, dus hebben we de keuze gemaakt. Uiteindelijk zijn we na een jaar bouwen en verbouwen verhuisd naar deze locatie. We zijn toen gegroeid van 150 naar 300 geiten." Vliek pacht het bedrijf en de bijbehorende grond. Het landgoed van Stichting Twickel telt in totaal 4.000 hectare en 150 boerderijen. De boerderij van Vliek heet Erve Dassehaar en stamt uit 1896.

Melkgevende geiten krijgen geen antibiotica. Daarvoor nam Vliek een klassiek homeopaat in de arm.

De mest wordt elke vier weken uit de stal gehaald en 'verwerkt' tot bokashi. Een kleine kraan schept de gefermenteerde mest in een meststrooier.

De 2x28-melkstal met automatische afname en copulation is gebouwd tussen de twee groepen in. Een melkbeurt duurt ongeveer 1,5 uur.

Onthoornen hoort bij een geitenhouderij. Dat is de stellige mening van Vliek. "Ik ben het dan ook totaal niet eens met de Wet Dieren. Als het straks nodig is om onder volledige narcose de lammeren te onthoornen, dan betekent dat een valse start voor het dier. Als onthoornen helemaal niet meer mag, dan hebben we echt een probleem. En al helemaal als het binnen een jaar geregeld moet zijn. In de meeste melkstallen passen geen geiten met hoorns. Bovendien kan het gevaarlijke situaties opleveren. Alle politieke pijlen worden nu gericht op het wegnemen van pijn bij dieren. Maar dat heeft later een grote keerzijde. De gehoornde geiten bezeren elkaar. In de overgangsfase lopen er namelijk zowel gehoornde als onthoornde dieren in de stal. Ik roep LTO op er steviger tegenin te gaan, dan kan het onthoornverbod misschien nog van tafel."

Schone omgeving, schone melk

Vliek melkt tweemaal daags in een 2x28-melkstal van Boumatic. Een melkronde duurt zo'n 1,5 uur. Zijn stelling 'een schone omgeving zorgt voor schone melk' staat centraal. "Per twee geiten hebben we één melkstel. Daardoor kan de melk door een dunne leiding. En dat komt weer van pas bij de reiniging." Het reinigen gebeurt met een gecombineerd reinigings- en ontsmettingsmiddel en een langdurige verhitting. Met behulp van een cv-ketel wordt er gereinigd met een temperatuur van 72 graden voor minimaal 5 minuten. "Dat werkt in mijn optiek alleen met dunne melkleidingen. Want met dikkere leidingen bestaat het risico dat de bovenzijde van de leiding niet goed gereinigd wordt. Met een geometrisch

gemiddeld kiemgetal van 13 weet ik dat we het goed doen. Mijn advies aan andere geitenhouders is dan ook dat je een zuurreiniging moet zien als een extra reiniging. Zuur ontsmet namelijk niet. En dan ontstaat er een explosie aan bacteriën in de melktank."

Bodembesparing van groot belang

In de ogen van Vliek is de bodem heilig. Door de toepassing van bokashi heeft het bedrijf een natuurlijke bodemverbeteraar. En om te zorgen dat het gras voldoende stikstof krijgt, kiest de geitenhouder voor een kruidenrijk grasmengsel met onder meer cichorei. De cichorei wortelt diep en kan daardoor goed tegen droogte. "We maaien vijf tot zes snedes per jaar. Het maaien, schudden en harken doen we zelf. De loonwerker komt vervolgens met de balenpers. Als het te nat is, heb ik niks op het land te zoeken. Daarom hebben we ook alleen maar cabine-loze trekkers. Bij te natte omstandigheden heeft de bodem te veel te lijden onder het gewicht van de machines. Het feit dat ik op trekkers rijd zonder cabine, biedt me ook de gelegenheid het gras goed te bekijken. Plekken waar ridderszuring staat, kan ik er dan zo uitpikken." De geiten van Vliek krijgen geen vers gras. "Ook dat heeft te maken met de bodem. Bij het voeren van vers gras moet je in alle omstandigheden het land op. Met alle gevolgen voor de bodem van dien. Vers gras hebben de geiten tijdens het weiden, dat hoeven we niet te voeren."

“

Schone omgeving,
schone melk